

Nr akt: 0-307/45

W Y K O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 20. grudnia 1945 r.

Wojskowy Sąd Okręgu Lubelskiego na rozprawie w Lublinie w składzie:

1. por. Edward Rataj - jako przewodniczący,

2. chor. Wiktor Truszkowski,

3. plut. Walenty Tomiak - jako ławnicy,

z udziałem chor. Morawskiej Barbary - jako protokolanta, w nieobecności oskarżyciela i w obecności obrony z wyboru osk. Kiełczewskiego i Pierścionka adw. Lamoerta Bronisława i z urzędu wszystkich pozostałych oskarżonych adw. Kobusiewicza Stefana, rozpoznał dnia 5, 6 i 20. grudnia 1945 r. sprawę:

1/ KIEŁCZEWSKIEGO Zygmunta s. Zygmunta i Leona z Mostów-Jackowskich, ur. 10.6.1885 r. w Juchniewie pow. Włodawski gm. Biełyka pod Jarosławem, narodowości i obywatelstwa Polskiego, inżynier rolnik, wykształcenie - Politechnika Lwowska, porucznik byłej armii rosyjskiej, inwalida wojenny, sądownie nie karany, zamieszkały w Zamościu;

2/ BISKUPSKI Józef s. Marcina i Anny ze Szczygłów, ur. 6.1.1914 r. w Wisłowcu, gm. Stary Zamość pow. Zamość, narodowości i obywatelstwa Polskiego, żołnierz, rolnik, wykszt. 6 klas gimnazjalnych, służył do 1938 r. jako sierżant w 9 pułku piechoty w Zamościu, zamieszkały w Wisłowcu - sądownie nie karany,

3/ SAGAN Zygmunt s. Franciszka i Felicji z Hulaków, ur. 10.9.1923 r. w Zamościu, narodowości i obywatelstwa polskiego, uczeń gimnazjalny, kawaler, wykszt. 4 klasy gimnazjum w Zamościu, przedpoborowy, zam.

4/ CHMIELEWSKI Jerzy s. Zygmunta i Janiny z Budzyńskich, ur. 24.1.1926 r. w Lublinie, narodowości i obywatelstwa polskiego, uczeń gimn. ogólnokościelc., kawaler, wykszt. 4 klasy gimn., przedpoborowy, zam. w Zamościu, sądownie nie karany,

5/ BENGINOW Tadeusz s. Teodora i Zofii z Glaniów, ur. 27.6.1925 r. wieś Zażółkiew gm. i pow. Krasnystaw, narodowości i obywatelstwa polskiego, kawaler, wykszt. 2 klasy gimn. mechanicznego, rejestrowany w RKG Zamość, zamieszkały w Zamościu, sądownie nie karany,

6/ MENDRECKI Marian s. Władysława i Marii z Kaczmarczyków, ur. 4.2. 1927 r. w Zamościu, narodowości i obywatelstwa polskiego, kawaler, elektromonter, przedpoborowy, zamieszkały w Zamościu, sądownie nie karany,

7/ SIWIŃSKI Bolesław s. Szczępana i Anieli z Witinków, ur. 4.5.1925 r. w Zamościu, narodowości i obywatelstwa polskiego, kawaler, wykszt. 2 klasy gimn. mechanicznego, rejestrowany w RKG Zamość, zamieszkały w Zamościu, sądownie nie karany,

8/ KOLANOWSKI Mirosław s. Józefa i Stanisławy ze Stefanowskich, ur. 21.1.1928 r. w Lublinie, narodowości i obywatelstwa polskiego, kawaler, wykszt. 3 klasy gimn., przedpoborowy, zam. w Zamościu, sądownie nie karany,

9/ BASSARA Tadeusz, s. Piotra i Cecylii z Talarków, ur. 13.3.1926 r. we wsi Sitaniec, pow. Zamość, narodowości i obywatelstwa polskiego, kawaler, wykszt. 1 klasy gimn., przedpoborowy, rejestrowany w Zarządzie Miejskim w Zamościu, zamieszkały w Zamościu, sądownie nie karany,

- 10/ PIERŚCIONEK Józef s. Józefa i Rozalii z Czogów, ur. 13.5.1924 r.
w Zamościu, narodowości i obywatelstwa polskiego, kawaler, wykst. 7
klas szkoły powszechniej, zam. w Zamościu, sądownie niekarany,
11/ PIŁAT Franciszek s. Antoniego i Marianny z Juszczaków, ur. 4.10.
1927 r. w Jetutowie, gm. Łabunie, pow. Zamość, narodowości i obywa-
telstwa polskiego, kawaler, wykst. 6 klasy szkoły powszechniej, kra-
wiec, przedpoborowy, zam. w Jetutowie, sądownie niekarany,
12/ ZALEŚNA Zofia, c. Bronisława i Janiny, z Biernackich, ur. 11. XI.
1923 r. w Komarowie, pow. Tomaszów Lubelski, narodowości i obywatel-
stwa polskiego, panna, wykst. duża matura I liceum Ogólnokszt., za-
mieszkując w Zamościu, sądownie niekarana,-----

- wszyscy oskarżeni z art. 1 Dekr. o Ochr. Państwa.

Na podstawie okoliczności, ujawnionych w toku przewodu sądowego, ustalono: na jesieni 1944 r. Wójcik ps. "Malina" wznowił na terenie Za-
mościa działalność organizacji "Szare Szeregi". Członkowie tej orga-
nizacji rekrutowali się spośród byłych harcerzy. Na przestrzeni od
jesieni 1944 r. do wiosny 1945 r. zostali o kartęńi bądź to reakty-
wani jako członkowie tej organizacji z okresu okupacji niemieckiej,
bądź też przystąpili do niej dopiero później. Już po zorganizowaniu
i podjęciu pracy, po nadaniu członkom pseudonimów oraz po przeszko-
leniu ich w zakresie wojskowym na specjalnych wykładech, poinformo-
wano członków, że organizacja "Szare Szeregi" weszła w skład organi-
zacji szerszej, a mianowicie związku "NSZ". W dalszym więc okresie
czasu, a więc od wiosny do chwili zatrzymania, oskarżeni mieli już
świadomość, że należą do związku "NSZ". W organizacji tej kontaktowali
się między sobą, brały udział w wykładach w zakresie wyszkolenia wojs-
kowego, składały z wyszkolenia tego egzamin, otrzymywali i czytali
nielegalną prasę wydaną przez tę organizację.-----

Inny charakter ma udział w wymienionym związku oskarżonych Kielczew-
skiego, Biskupskiego i Zaleśnej. Osk. Kielczewski zgodził się w grud-
niu 1944 r. na wznowienie swojej działalności w organizacji. Miał
on za zadanie wspomagać organizację materialnie oraz zorganizować
w tej organizacji aparat polityczny. W tej sprawie kontaktowano z ni-
specjalnie osk. Biskupskiego. Biskupski był u Kielczewskiego trzy-
krotnie. Nie otrzymał jednak żadnej kwoty pieniężnej dla organiza-
cji, ponieważ w tym czasie Kielczewski nie dysponował gotówką. Ponadto
Kielczewski poinformował go, że aparatu politycznego nie będzie mógł
zorganizować. Poza Biskupskim kontaktował się Kielczewski z Wójcikiem,
na którego propozycję wznowił swoją działalność w organizacji.-----
Biskupski został mianowany na miejsce Wójcika instruktorem na teren-
zamojski oraz ponadto był wykładowcą na kursie wyszkolenia wojsko-
wego. Z leśna w maju 1945 r. przepisała na maszynie po 12 sztuk przy-
sięgi i modlitwy dla związku "NSZ".-----

Oskarżeni zostali aresztowani częściowo w lipcu, a częściowo w sier-
pniu br.-----

Trzej oskarżeni, a mianowicie: Sagan, Chmielewski i Bassara byli
dwukrotnie zatrzymywani z tym, że po pierwszym zatrzymaniu w lipcu
został zwolnieni, a po raz drugi zostali zatrzymani i aresztowani w
sierpniu br. Po zwolnieniu z pierwszego zatrzymania wymienieni nie
ukrywał się i przebywali przez cały czas w domu.-----

Oskarżeni byli organizacyjnie związani z Gniazdowskim, który w dniu
3.7. br rzy próbie ucieczki w czasie aresztowania został przez konwój
zestrzecony. Po tym wypadku łączność organizacyjna między nimi ustalała,
a definitywnie działalność w organizacji została przerwana pierwszym
aresztowaniami.-----

Powыzsze ustalone zostało na podstawie wyjaśnień oskarżonych, załączonych do aktu sprawy dowodów rzeczowych w postaci nielegalnej prasy i korespondencji organizacyjnej oraz telefonogram PUPB Zamość z dnia 13.12.1945 r.-----

Okoliczności, że niektórzy oskarżeni byli dwukrotnie zatrzymywani, że władze zdecydowały się po pierwszym zatrzymaniu puścić ich na wolność, że dalej ci zwolnieni nie ukrywali się po zwolnieniu, a zupełnie oficjalnie w dalszym ciągu przebywali u siebie w domu i pokazywali się na ulicach miasta, wskazuje na to, że oskarżeni nie przedstawiali z siebie niebezpiecznych przestępów, których należy od społeczeństwa od razu izolować. W przeciwnym bowiem wypadku władze nie zwolniłyby przecież zatrzymanych, a gdyby to jednak miało miejsce to zwolnieni natychmiast by zmienili miejsce zamieszkania i ukrywali się przed władzami.-----

Pozwala to sądzić łącznie z drugą okoliczością, mianowicie śmiercią Gniazdowskiego, że po tym czasie oskarżeni nie pozostawali już dalej w łączności organizacyjnej między sobą. Jest to ponadto uzasadnione tym, że w okresie czasu pomiędzy pierwszym zatrzymaniem a drugim brak jest jakichkolwiek dowodów działalności oskarżonych. Stąd też sąd przyjął, że działalność oskarżonych została przerwana w lipcu br. Jakkolwiek trzej z nich zostali zatrzymani dopiero w sierpniu br. Okoliczności/powыzsze nie odnoszą się do osk. Kiełczewskiego i Biskupskiego, ponieważ ci nie byli bezpośrednio związani z pozostałymi, a to z tytułu swojej pozycji i charakteru pracy w organizacji.----

Odnosnie kwalifikacji prawnej sąd przyjmuje po myśli art. 2 § 1 KKW a to wobec uchylenia Dekrebu o Ochronie Państwa, działalność oskarżonych jako przestępstwo z art. 33 § 1 w związku z art. 36 § 2 KKW. Zgodnie z przyjęciem stanu faktycznego, że działalność oskarżonych tała przerwana na początku lipca br., znajduje zastosowanie do działalności tych oskarżonych dekret o amnestii.-----

W tym stanie rzeczy sąd przyjmuje za udowodnioną winę oskarżonych co do brania udziału w związku "NSZ", a więc do do wejścia w porozumienie z osobami mającymi na celu zmianę przemocą ustroju Państwa Polskiego.-----

Przy wymiarze kary sąd wziął pod uwagę wiek oskarżonych, ich wyrobieństwo polityczne i społeczne, wykształcenie oraz stopień rozwoju.---- Na podstawie powyższych ustaleń, kierując się przepisami art. 3, 240, 245-247 KWPK

S a d o r z e k 3 :

Oskarżeni winni są, że weszli w porozumienie z osobami mającymi na celu zmianę przemocą ustroju Państwa Polskiego przez to, że w Zamości i w okolicach brali udział w związku "NSZ", a to:

- 1/ KIEŁCZEWSKI Zygmunt do 21. sierpnia 1945 r. pod ps. "Jare" przez kontaktowanie się z Wójcikiem ps. "Halina" i Biskupskim ps. "Wiąz",
- 2/ BISKUPSKI Józef do dnia 10 sierpnia 1945 r. pod ps. "Wiąz" pełniąc funkcję instruktora obwodu Zamość oraz wykładowcy w szkole podchorążych,
- 3/ SAGAN Zygmunt ps. "Major-Prosty", CHMIELEWSKI Jerzy ps. "Piaski", BĘGINOW Tadeusz ps. "Szary", MENDRECKI Marian ps. "Lelum", SIWIŃSKI Bolesław ps. "Mściwy", KOLANOWSKI Mirosław ps. "Swój", BASSARA Tadeusz

ps. "Mały", do poerwszych dni lipca 1945 r. przez branie udziału w wyszkoleniu wojskowym - podchorążówce organizacyjnej - oraz przez utrzymywanie kontaktów organizacyjnych, a PIERŚCIONEK Józef ps. "Star-ko", PIŁAT Franciszek ps. "Biały" przez utrzymywanie kontraktów organizacyjnych oraz pierwszy przez przebywanie w maju w oddziale leśnym, a drugi przez kolportowanie nielegalnej prasy,
4/ ZALEŚNA Zofia przez przepisanie na maszynie w maju br. po 12 sztuk przysięgi i modlitwy dla związku "NSZ"----
tj. zbrodni przewidzianej w art. 36 § 2 KKW

i za to skazał:

na zasadzie art. 38 § 1 KKW:

- 1/ KIEŁCZEWSKIEGO Zygmunta s. Zygmunta na karę 5 /pięć/ lat więzienia,
- 2/ BISKUPSKIEGO Józefa s. Marcina na karę 7 /siedem/ lat więzienia,
- 3/ SAGANA Zygmunta s. Franciszka, CHMIELEWSKIEGO Jerzego s. Zygmunta, BENGINOWA Tadeusza s. Teodora, MENDRECKIEGO Mariana s. Władysława, SIWIŃSKIEGO Bolesława s. Szczepana, KOŁANOWSKIEGO Mirosława s. Józefa, BASSARĘ Tadeusza s. Piotra, PIERŚCIONKA Józefa s. Józefa, PIŁATA Franciszka s. Antoniego na karę więzienia przez lat 6 /sześć/ każdego,
- 4/ ZALEŚNĄ Zofię c. Bronisława na karę więzienia przez 2 /dwa/ lata.--

Na zasadzie art. 46 § 1 lit. b KKW na utratę praw publicznych i obywatelskich praw nonkowych na 2 /dwa/ lata każdego.----

Na poczet kary zalicza się skazany areszt tymczasowy: Kiełczewskiemu od 21.3.1945 r., Biskupskiemu od 10.8.1945 r., Saganowi od 9.8.45 r., Chmielewskiemu od 13.8.45 r., Benginowowi od 7.7.45 r., Mendreckiemu od 10.7.45 r., Siwińskiemu od 9.8.45 r., Kołanowskiemu od 10.7.45 r., Bassarze od 9.8.45 r., Pierścionkowi od 6.7.45 r., Piłatowi od 20.8.45 r., i Zaleśnej od 16.8.45 r. i od tego dnia należy liczyć początek odbywania kary skazanych.----

Z dowodów rzeczowych opisanych na kartach 33, 35, 38, 47, 54, 64, 68, 86, oraz 4 po jednym egzemplarzu pozostawić w aktach sprawy, a pozostałe zniszczyć, dokumenty i notatki osobiste przekazać do depozytu więziennego.---

Na zasadzie art. 5 § 1 pkt. 1 lit. a i pkt. 2 Dekretu o Amnestii z dnia 2.3.1945 r. orzeczoną karę w stosunku do Zaleśnej Zofii darowu się w całości, a w stosunku do: Sagana, Chmielewskiego, Benginowa, Mendreckiego, Siwińskiego, Kołanowskiego, Bassary, Pierścionka i Piłata zmniejsza się o 5 /pięć/ lat, to znaczy do jednego roku.

Przewodniczący: /-/ por. Rataj Edward
Ławnicy: /-/ chor. Truszkowski Edward
/-/ plut. Tomiak Walenty

Najwyższy Sąd Wojskowy dnia 30. stycznia 1946 r. w Warszawie
Wzroków nr akt: 0-307/45

postanowił:

zmienić wyrok Wojskowego Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 20. grudnia 1945 r. nr akt 0-307/45 odnośnie KIEŁCZEWSKIEGO ZYGMUNTA s. Zygmunta, BISKUPSKIEGO JÓZEFA s. Mariana, SAGANA ZYGMUNTA s. Franciszka, CHMIELEWSKIEGO JERZEGO s. Zygmunta, BENGINOWA TADEUSZA s. Teodora, MENDRECKIEGO MARIANA s. Władysława, SIWIŃSKIEGO BOLESŁAWA s. Szczepana, KOŁANOWSKIEGO MIROSŁAWA s. Józefa, BASARY TADEUSZA s. Piotra,

PIERŚCIONKA JÓZEFA s. Józefa, PIŁATA FRANCISZKA s. Antoniego i ZALESNEJ ZOFII c. Bronisława przez przyjęcie zamiast błędnej kwalifikacji z art. 33 § 1 w związku z art. 36 § 2 KKWP, kwalifikacji z art. 1 Dekretu z dnia 30.10.1944 r. o ochronie Państwa i z tą zmianą utrzymać wspomniany wyrok w mocy.

Za zgodność: Sekretarz Najwyższego Sądu Wojskowego /-/ podpis nieczytelny.

Pieczęć okrągła z Godłem i napisem:
Wojsko Polskie - Najwyższy Sąd wojskowy

Za zgodność:

NA ORYGINALE WŁASNEJ PODPISU

POŚWIADCZAM

zgodność niniejszej opinii z oryginałem
Lublin, dn. „7” 03 1946 r.

Te podskarbiech akt przedmiotowej sprawy
stwierdza, że jest zgodny z właściwym charakterem
mniejszych wyroku, orzeczenia bronię
odbywał się dniu 13.08.1946 r. (zgodnie
ze dniem daty zarządzenia wypowiedzią
k-wsp. akt sprawy).

Honorowy Sekretarz
Najwyższego Sądu Garnizonowego
w Lublinie

Debar. szt. Stanisław Skaroda

